

Luk

Chapter 22

Swahili Interlinear

Reference: Swahili Biblica Neno

- 1 Ἦγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη
Ilikuwa-inakaribia na ile sikukuu ya mikate-isiyotiwa-chachu ile iitwayo
[G1448](#) [G1161](#) [G3588](#) [G1859](#) [G3588](#) [G0106](#) [G3588](#) [G3004](#)
- Πάσχα.
Pasaka
[G3957](#)

Wakati huu Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu, iitwayo Pasaka, ilikuwa imekaribia.

- 2 καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς
na walitafuta wale makuhani-wakuu na wale waandishi njia ya-jinsi
[G2532](#) [G2212](#) [G3588](#) [G0749](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1122](#) [G3588](#) [G4459](#)
- ἀνέλωσιν αὐτόν; ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.
wamwangamize yeye waliogopa kwa-maana wale watu
[G0337](#) [G0846](#) [G5399](#) [G1063](#) [G3588](#) [G2992](#)

Viongozi wa makuhani na walimu wa sheria walikuwa wanatafuta njia ya kumuua Yesu, kwa sababu waliwaogopa watu.

- 3 Εἰσηλθεν δὲ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν, τὸν καλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα
Aliingia na Shetani ndani-ya Yuda yule aitwaye Iskariote aliyekuwa
[G1525](#) [G1161](#) [G4567](#) [G1519](#) [G2455](#) [G3588](#) [G2564](#) [G2469](#) [G1510](#)
- ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα.
kutoka-kwa ile hesabu ya kumi-na-wawili
[G1537](#) [G3588](#) [G0706](#) [G3588](#) [G1427](#)

Shetani akamwingia Yuda, aliyetwa Iskariote, mmoja wa wale Kumi na Wawili.

- 4 καὶ ἀπελθὼν, συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς, τὸ
na akaenda akasema-na wale makuhani-wakuu na wakuu-wa-askari njia
[G2532](#) [G0565](#) [G4814](#) [G3588](#) [G0749](#) [G2532](#) [G4755](#) [G3588](#)
- πῶς αὐτοῖς παραδῶ αὐτόν.
ya-jinsi kwao amsaliti yeye
[G4459](#) [G0846](#) [G3860](#) [G0846](#)

Yuda akaenda kwa viongozi wa makuhani na kwa maafisa wa walinzi wa Hekalu, akazungumza nao jinsi ambavyo angeweza kumsaliti Yesu.

- 5 καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι.
na walifurahi na walikubaliana naye fedha kumpa
[G2532](#) [G5463](#) [G2532](#) [G4934](#) [G0846](#) [G0694](#) [G1325](#)

Wakafurahi na wakakubaliana kumpa fedha.

6 καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν ἄτερ
na alikubali na alitafuta nafasi ya kumsaliti yeye pasipo
[G2532](#) [G1843](#) [G2532](#) [G2212](#) [G2120](#) [G3588](#) [G3860](#) [G0846](#) [G0817](#)

ὄχλου αὐτοῖς.
umati kwao
[G3793](#) [G0846](#)

Naye akakubali, akaanza kutafuta wakati uliofaa wa kumsaliti Yesu kwao, wakati ambapo hakuna umati wa watu.

7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων [ἐν] ἣ ἔδει
Ilikuja na ile siku ya mikate-isiyotiwa-chachu ambayo katika ilibidi
[G2064](#) [G1161](#) [G3588](#) [G2250](#) [G3588](#) [G0106](#) [G1722](#) [G3739](#) [G1163](#)

θύεσθαι τὸ πάσχα.
kuchinjwa yule pasaka
[G2380](#) [G3588](#) [G3957](#)

Basi ikawadia siku ya Mikate Isiyotiwa Chachu, siku ambayo mwana-kondoo wa Pasaka huchinjwa.

8 καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπὼν, Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν
na aliwatuma Petro na Yohana akisema Nendeni mkatayarishe sisi
[G2532](#) [G0649](#) [G4074](#) [G2532](#) [G2491](#) [G3004](#) [G4198](#) [G2090](#) [G1473](#)

τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν.
ile pasaka ili tule
[G3588](#) [G3957](#) [G2443](#) [G5315](#)

Hivyo Yesu akawatuma Petro na Yohana, akisema, “Nendeni mkatuandalie chakula cha Pasaka ili tuweze kuila.”

9 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμεν?
wao na walisema kwake Wapi wataka tuitayarishe
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G0846](#) [G4226](#) [G2309](#) [G2090](#)

Wakamuuliza, “Unataka tukuandalie wapi?”

10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἴδοῦ, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν,
yeye na alisema kwao Tazama mkiingia ninyi ndani-ya ule mji
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3708](#) [G1525](#) [G4771](#) [G1519](#) [G3588](#) [G4172](#)

συναντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος, κεράμιον ὕδατος βαστάζων; ἀκολουθήσατε αὐτῷ
atakutana-na ninyi mtu mtungi wa-maji akibeba mfuateni yeye
[G4876](#) [G4771](#) [G0444](#) [G2765](#) [G5204](#) [G0941](#) [G0190](#) [G0846](#)

εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν εἰσπορεύεται;
ndani-ya ile nyumba ambayo ndani-yake anaingia
[G1519](#) [G3588](#) [G3614](#) [G1519](#) [G3739](#) [G1531](#)

Yesu akawaambia, “Tazameni, mtakapokuwa mkiingia mjini, mtakutana na mwanaume amebeba mtungi wa maji. Mfuateni mpaka kwenye nyumba atakayoingia.

11 καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότη τῆς οἰκίας, Λέγει σοι ὁ
na mtamwambia yule mwenye-nyumba ya-ile nyumba Anasema kwako yule
[G2532](#) [G2046](#) [G3588](#) [G3617](#) [G3588](#) [G3614](#) [G3004](#) [G4771](#) [G3588](#)

Διδάσκαλος, Ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ
Mwalimu Iko-wapi ni ile chumba-cha-wageni ambapo ile pasaka pamoja-na
[G1320](#) [G4226](#) [G1510](#) [G3588](#) [G2646](#) [G3699](#) [G3588](#) [G3957](#) [G3326](#)

τῶν μαθητῶν μου φάγω?
wale wanafunzi wangu nile
[G3588](#) [G3101](#) [G1473](#) [G5315](#)

Nanyi mwambieni mwenye nyumba, 'Mwalimu anauliza: Kiko wapi chumba cha wageni, ambamo mimi na wanafunzi wangu tutakula Pasaka?'

- 12 κάκεινος ὑμῖν δείξει ἀνάγειον μέγα, ἐστρωμένον; ἐκεῖ ἐτοιμάσατε.
na-yeye ninyi atawaonyesha chumba-cha-juu kikubwa kilichotandikwa hapo tayarisheni
[G2548](#) [G4771](#) [G1166](#) [G0508](#) [G3173](#) [G4766](#) [G1563](#) [G2090](#)

Atawaonyesha chumba kikubwa ghorofani, kikiwa kimepambwa vizuri. Andaeni humo."

- 13 ἀπελθόντες δέ, εὔρον καθὼς εἰρήκει αὐτοῖς; καὶ ἡτοίμασαν τὸ
wakaenda na wakakuta kama alivyowaambia wao na wakaitayarisha ile
[G0565](#) [G1161](#) [G2147](#) [G2531](#) [G2046](#) [G0846](#) [G2532](#) [G2090](#) [G3588](#)
- πάσχα.
pasaka
[G3957](#)

Wakaenda, nao wakakuta kila kitu kama Yesu alivyowaambia. Hivyo wakaiandaa Pasaka.

- 14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν
Na ilipofika ikawa ile saa aliketi na wale mitume pamoja-na
[G2532](#) [G3753](#) [G1096](#) [G3588](#) [G5610](#) [G0377](#) [G2532](#) [G3588](#) [G0652](#) [G4862](#)
- αὐτῷ.
yeye
[G0846](#)

Wakati ulipowadia, Yesu akaketi mezani pamoja na wale mitume wake.

- 15 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν
na aliwaambia kwa wao Kwa-shauku nimetamani hii ile pasaka kula
[G2532](#) [G3004](#) [G4314](#) [G0846](#) [G1939](#) [G1937](#) [G3778](#) [G3588](#) [G3957](#) [G5315](#)
- μεθ' ὑμῶν, πρὸ τοῦ με παθεῖν.
pamoja-na ninyi kabla-ya ile mimi kuteseka
[G3326](#) [G4771](#) [G4253](#) [G3588](#) [G1473](#) [G3958](#)

Kisha akawaambia, "Nimetamani sana kuila Pasaka hii pamoja nanyi kabla ya kuteswa kwangu.

- 16 λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἐτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ, ἕως
nawaambia kwa-maana ninyi kwamba tena sita kamwe kula hiyo hadi
[G3004](#) [G1063](#) [G4771](#) [G3754](#) [G3765](#) [G3756](#) [G3361](#) [G5315](#) [G0846](#) [G2193](#)
- ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
ambapo itatimizwa katika ule ufalme wa Mungu
[G3755](#) [G4137](#) [G1722](#) [G3588](#) [G0932](#) [G3588](#) [G2316](#)

Kwa maana, nawaambia, sitaila tena Pasaka mpaka itakapotimizwa katika Ufalme wa Mungu."

- 17 καὶ δεξιόμενος ποτήριον, εὐχαριστήσας εἶπεν, Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε
na akipokea kikombe akishukuru alisema Pokeeni hiki na gawaneni
[G2532](#) [G1209](#) [G4221](#) [G2168](#) [G3004](#) [G2983](#) [G3778](#) [G2532](#) [G1266](#)
- εἰς ἑαυτούς.
miongoni-mwa ninyi-wenyewe
[G1519](#) [G1438](#)

Akiisha kukichukua kikombe, akashukuru, akasema, "Chukueni hiki mnywe wote.

- 18 λέγω γὰρ ὑμῖν, [ὅτι] οὐ μὴ πῶς ἀπὸ τοῦ νῦν
 nawaambia kwa-maana ninyi kwamba sita kamwe kunywa kutoka ile sasa
[G3004](#) [G1063](#) [G4771](#) [G3754](#) [G3756](#) [G3361](#) [G4095](#) [G0575](#) [G3588](#) [G3568](#)
- ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως οὗ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ
 kutoka ile mazao ya-ile mzabibu hadi ambapo ule ufalme wa Mungu
[G0575](#) [G3588](#) [G1081](#) [G3588](#) [G0288](#) [G2193](#) [G3739](#) [G3588](#) [G0932](#) [G3588](#) [G2316](#)
- ἔλθῃ.
 uje
[G2064](#)

Kwa maana nawaambia tangu sasa sitakunywa tena katika uzao wa mzabibu, hadi Ufalme wa Mungu utakapokuja.”

- 19 καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας, ἔκλασεν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Τοῦτό
 na akitwaa mkate akishukuru aliuninja na aliwapa wao akisema Huu
[G2532](#) [G2983](#) [G0740](#) [G2168](#) [G2806](#) [G2532](#) [G1325](#) [G0846](#) [G3004](#) [G3778](#)
- ἐστίν τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον; τοῦτο ποιεῖτε εἰς
 ni ule mwili wangu ule kwa-ajili-ya ninyi unaotolewa hivi fanyeni kwa
[G1510](#) [G3588](#) [G4983](#) [G1473](#) [G3588](#) [G5228](#) [G4771](#) [G1325](#) [G3778](#) [G4160](#) [G1519](#)
- τὴν ἔμην ἀνάμνησιν.
 ile yangu kumbukumbu
[G3588](#) [G1699](#) [G0364](#)

Kisha akachukua mkate, akashukuru, akaumega, na kuwapa, akisema, “Huu ni mwili wangu unaotolewa kwa ajili yenu. Fanyeni hivi kwa ukumbusho wangu.”

- 20 καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο
 na kile kikombe vivyo-hivyo baada-ya kule kula-chakula-cha-jioni akisema Hiki
[G2532](#) [G3588](#) [G4221](#) [G5615](#) [G3326](#) [G3588](#) [G1172](#) [G3004](#) [G3778](#)
- τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ
 kile kikombe ndiyo mpya agano katika ule damu yangu ile kwa-ajili-ya
[G3588](#) [G4221](#) [G3588](#) [G2537](#) [G1242](#) [G1722](#) [G3588](#) [G0129](#) [G1473](#) [G3588](#) [G5228](#)
- ὑμῶν ἐκχυννόμενον.
 ninyi inayomwagwa
[G4771](#) [G1632](#)

Vivyo hivyo baada ya kula, akakitwaa kikombe, akisema, “Kikombe hiki ni agano jipya katika damu yangu, imwagikayo kwa ajili yenu.

- 21 πλὴν, ἰδοὺ, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ’ ἐμοῦ ἐπὶ
 lakini tazama ile mkono wa-yule anayenisaliti mimi pamoja-na mimi juu-ya
[G4133](#) [G3708](#) [G3588](#) [G5495](#) [G3588](#) [G3860](#) [G1473](#) [G3326](#) [G1473](#) [G1909](#)
- τῆς τραπέζης;
 ile meza
[G3588](#) [G5132](#)

Lakini mkono wake huyo atakayenisaliti uko hapa mezani pamoja nami.

- 22 ὅτι ὁ Υἱὸς μὲν τοῦ ἀνθρώπου, κατὰ τὸ ὠρισμένον
 kwa-sababu yule Mwana kweli wa Mtu kulingana-na ile iliyoamuliwa
[G3754](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3303](#) [G3588](#) [G0444](#) [G2596](#) [G3588](#) [G3724](#)
- πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι’ οὗ παραδίδοται.
 anaenda lakini ole kwa-yule mtu yule kwa-njia-ya ambaye anasalitiwa
[G4198](#) [G4133](#) [G3759](#) [G3588](#) [G0444](#) [G1565](#) [G1223](#) [G3739](#) [G3860](#)

Mwana wa Adamu anaenda zake kama ilivyokusudiwa. Lakini ole wake mtu huyo amsalitiye.”

- 23 καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ, τίς ἄρα
na wao walianza kuulizana miongoni-mwa wao-wenyewe ile nani basi
[G2532](#) [G0846](#) [G0756](#) [G4802](#) [G4314](#) [G1438](#) [G3588](#) [G5101](#) [G0686](#)
εἶη ἐξ αὐτῶν, ὃ τοῦτο μέλλων πράσσειν.
angekuwa kutoka-kwa wao yule hiki atakayekuwa-karibu kufanya
[G1510](#) [G1537](#) [G0846](#) [G3588](#) [G3778](#) [G3195](#) [G4238](#)

Wakaanza kuulizana wenyewe ni nani miongoni mwao angeweza kufanya jambo hilo.

- 24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ
Ikawa na pia ugomvi miongoni-mwa wao ile nani wao anaonekana
[G1096](#) [G1161](#) [G2532](#) [G5379](#) [G1722](#) [G0846](#) [G3588](#) [G5101](#) [G0846](#) [G1380](#)
εἶναι μείζων.
kuwa mkubwa-zaidi
[G1510](#) [G3173](#)

Pia yakazuka mabishano katikati ya wanafunzi kwamba ni nani aliyeonekana kuwa mkuu kuliko wote miongoni mwao.

- 25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν,
yeye na aliwaambia wao Wale wafalme wa mataifa wanawatawala wao
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3588](#) [G0935](#) [G3588](#) [G1484](#) [G2961](#) [G0846](#)
καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν, εὐεργέται καλοῦνται.
na wale wenye-mamlaka-juu-ya wao wafadhili wanaitwa
[G2532](#) [G3588](#) [G1850](#) [G0846](#) [G2110](#) [G2564](#)

Yesu akawaambia, “Wafalme na watu wa Mataifa huwatawala watu kwa nguvu. Nao wenye mamlaka juu yao hujiiita ‘Wafadhili.’

- 26 ὁμοῦ δὲ οὐχ οὕτως; ἀλλ’ ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γινέσθω
ninyi lakini si hivyo bali yule mkubwa-zaidi miongoni-mwa ninyi na-awe
[G4771](#) [G1161](#) [G3756](#) [G3779](#) [G0235](#) [G3588](#) [G3173](#) [G1722](#) [G4771](#) [G1096](#)
ὥς ὁ νεώτερος; καὶ ὁ ἡγούμενος, ὥς ὁ διακονῶν.
kama yule mdogo-zaidi na yule anayeongoza kama yule anayehudumu
[G5613](#) [G3588](#) [G3501](#) [G2532](#) [G3588](#) [G2233](#) [G5613](#) [G3588](#) [G1247](#)

Lakini ninyi msifanane nao. Bali yeye aliye mkuu kuliko wote miongoni mwenu, inampasa kuwa kama yeye aliye mdogo wa wote, naye atawalaye na awe kama yeye ahudumuye.

- 27 τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν;
nani kwa-maana ni-mkubwa-zaidi yule anayeketi-mezani au yule anayehudumu
[G5101](#) [G1063](#) [G3173](#) [G3588](#) [G0345](#) [G2228](#) [G3588](#) [G1247](#)
οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμι, ὥς ὁ
si yule anayeketi-mezani mimi lakini katikati-ya kati ninyi niko kama yule
[G3780](#) [G3588](#) [G0345](#) [G1473](#) [G1161](#) [G1722](#) [G3319](#) [G4771](#) [G1510](#) [G5613](#) [G3588](#)
διακονῶν.
anayehudumu
[G1247](#)

Kwani ni nani aliye mkuu? Ni yule aketiye mezani au ni yule ahudumuye? Si ni yule aliyekaa mezani? Lakini mimi niko miongoni mwenu kama yule ahudumuye.

- 28 ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ, ἐν τοῖς πειρασμοῖς
ninyi na ni wale mliodumu pamoja-na mimi katika hizo majaribu
[G4771](#) [G1161](#) [G1510](#) [G3588](#) [G1265](#) [G3326](#) [G1473](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3986](#)

μου.
yangu
[G1473](#)

| Ninyi mmekuwa pamoja nami katika majaribu yangu.

- 29 κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ Πατήρ μου, βασιλείαν;
na-mimi nawapa ninyi kama alivyoniipa mimi yule Baba yangu ufalme
[G2504](#) [G1303](#) [G4771](#) [G2531](#) [G1303](#) [G1473](#) [G3588](#) [G3962](#) [G1473](#) [G0932](#)

| Nami kama Baba yangu alivyoniipa ufalme, kadhalika mimi nami ninawapa ninyi,

- 30 ἵνα ἔσθητε, καὶ πίνετε, ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ
ili mle na mnywe kwenye ile meza yangu katika ule ufalme
[G2443](#) [G2068](#) [G2532](#) [G4095](#) [G1909](#) [G3588](#) [G5132](#) [G1473](#) [G1722](#) [G3588](#) [G0932](#)

μου; καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων, τὰς δώδεκα φυλὰς κρίνοντες
wangu na mtaketi juu-ya viti-vya-enzi hizo kumi-na-mbili makabila mkihukumu
[G1473](#) [G2532](#) [G2521](#) [G1909](#) [G2362](#) [G3588](#) [G1427](#) [G5443](#) [G2919](#)

τοῦ Ἰσραήλ.
ya Israeli
[G3588](#) [G2474](#)

| ili mpate kula na kunywa mezani pangu katika karamu ya ufalme wangu, na kukaa katika viti vya enzi, mkihukumu makabila kumi na mawili ya Israeli."

- 31 Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ, ὁ Σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὥς
Simoni Simoni tazama yule Shetani amewadai ninyi ili kuwapepeta kama
[G4613](#) [G4613](#) [G3708](#) [G3588](#) [G4567](#) [G1809](#) [G4771](#) [G3588](#) [G4617](#) [G5613](#)

τὸν σῆτον;
ile ngano
[G3588](#) [G4621](#)

| Yesu akasema, "Simoni, Simoni, sikiliza, Shetani ameomba kuwapepeta ninyi wote kama ngano.

- 32 ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπη ἡ πίστις σου;
mimi lakini nimeomba kwa-ajili-ya wewe ili isi punguwe ile imani yako
[G1473](#) [G1161](#) [G1189](#) [G4012](#) [G4771](#) [G2443](#) [G3361](#) [G1587](#) [G3588](#) [G4102](#) [G4771](#)

καὶ σύ, ποτε ἐπιστρέψας, στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου.
na wewe wakati-fulani ukigeuka waimarishe wale ndugu zako
[G2532](#) [G4771](#) [G4218](#) [G1994](#) [G4741](#) [G3588](#) [G0080](#) [G4771](#)

| Lakini nimekuomba wewe Simoni ili imani yako isishindwe, nawe ukiisha kunirudia, uwaimarishe ndugu zako."

- 33 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς
yeye na alisema kwake Bwana pamoja-na wewe tayari niko hata ndani-ya
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G0846](#) [G2962](#) [G3326](#) [G4771](#) [G2092](#) [G1510](#) [G2532](#) [G1519](#)

φυλακὴν, καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.
gereza na ndani-ya kifo kwenda
[G5438](#) [G2532](#) [G1519](#) [G2288](#) [G4198](#)

| Petro akajibu, "Bwana, niko tayari kwenda pamoja nawe gerezeni na hata kifoni."

- 34 ὁ δὲ εἶπεν, Λέγω σοι Πέτρε, οὐ φωνήσῃ σήμερον ἀλέκτωρ,
yeye na alisema Nakuambia wewe Petro hata kuwika leo jogoo
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G3004](#) [G4771](#) [G4074](#) [G3756](#) [G5455](#) [G4594](#) [G0220](#)
- ἕως τρίς με ἀπαρνήσῃ ἢ μή εἰδέναι.
hadi mara-tatu mimi utanikana si kunijua
[G2193](#) [G5151](#) [G1473](#) [G0533](#) [G3361](#) [G1492](#)

Yesu akamjibu, “Ninakuambia Petro, kabla jogoo hajawika usiku wa leo, utakana mara tatu kwamba hunijui mimi.”

- 35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου, καὶ πήρας,
Na aliwaambia wao Wakati niliwatuma ninyi bila mkoba na mfuko
[G2532](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3753](#) [G0649](#) [G4771](#) [G0817](#) [G0905](#) [G2532](#) [G4082](#)
- καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε? οἱ δὲ εἶπαν, Οὐθενός.
na viatu je chochote mlipungukiwa wao na walisema Hapana
[G2532](#) [G5266](#) [G3361](#) [G5100](#) [G5302](#) [G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G3762](#)

Kisha Yesu akawauliza, “Nilipowatuma bila mfuko, wala mkoba, wala viatu, mlipungukiwa na kitu chochote?” Wakajibu, “La, hatukupungukiwa na kitu chochote.”

- 36 εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω,
akawaambia na wao Lakini sasa yule aliye-na mkoba na-auchukue
[G3004](#) [G1161](#) [G0846](#) [G0235](#) [G3568](#) [G3588](#) [G2192](#) [G0905](#) [G0142](#)
- ὁμοίως καὶ πήραν; καὶ ὁ μὴ ἔχων, πωλησάτω τὸ ἱμάτιον
vivyo-hivyo na mfuko na yule asiye-na aliye-na na-auze lile joho
[G3668](#) [G2532](#) [G4082](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3361](#) [G2192](#) [G4453](#) [G3588](#) [G2440](#)
- αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν;
lake na anunue upanga
[G0846](#) [G2532](#) [G0059](#) [G3162](#)

Akawaambia, “Lakini sasa, aliye na mfuko na auchukue, na aliye na mkoba vivyo hivyo. Naye asiye na upanga, auze joho lake anunue mmoja.

- 37 λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον, δεῖ τελεσθῆναι
nawaambia kwa-maana ninyi kwamba hiki kile kilichoandikwa ni-lazima kutimizwa
[G3004](#) [G1063](#) [G4771](#) [G3754](#) [G3778](#) [G3588](#) [G1125](#) [G1163](#) [G5055](#)
- ἐν ἐμοί, τό Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη; καὶ γὰρ τὸ
ndani-yangu mimi ile Na pamoja-na wakosaji alihesabiwa na kwa-maana kile
[G1722](#) [G1473](#) [G3588](#) [G2532](#) [G3326](#) [G0459](#) [G3049](#) [G2532](#) [G1063](#) [G3588](#)
- περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.
kuhusu mimi mwisho kina
[G4012](#) [G1473](#) [G5056](#) [G2192](#)

Kwa sababu, nawaambia, andiko hili lazima litimizwe juu yangu, kwamba, ‘Alihesabiwa pamoja na wakosaji’; kwa kweli yaliyoandikwa kunihusu mimi hayana budi kutimizwa.”

- 38 οἱ δὲ εἶπαν, Κύριε, ἰδοὺ, μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν
wao na walisema Bwana tazama panga hapa mbili yeye na aliwaambia
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G2962](#) [G3708](#) [G3162](#) [G5602](#) [G1417](#) [G3588](#) [G1161](#) [G3004](#)
- αὐτοῖς, Ἰκανόν ἐστίν.
wao Inatosha ni
[G0846](#) [G2425](#) [G1510](#)

Wanafunzi wake wakamwambia, “Bwana, tazama hapa kuna panga mbili.” Akawajibu, “Inatosha.”

- 39 καὶ ἐξελθὼν, ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν;
 Na akatoka akaenda kama ile desturi kwenye ule mlima wa Mizeituni
[G2532](#) [G1831](#) [G4198](#) [G2596](#) [G3588](#) [G1485](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3735](#) [G3588](#) [G1636](#)
- ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί.
 walimfuata na yeye pia wale wanafunzi
[G0190](#) [G1161](#) [G0846](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3101](#)

| Yesu akatoka, akaenda kwenye Mlima wa Mizeituni kama ilivyokuwa kawaida yake, nao wanafunzi wake wakamfuata.

- 40 γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς, Προσεύχεσθε μὴ
 alipofika na kwenye ule mahali aliwaambia wao Ombeni msi
[G1096](#) [G1161](#) [G1909](#) [G3588](#) [G5117](#) [G3004](#) [G0846](#) [G4336](#) [G3361](#)
- εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.
 ingie ndani-ya jaribu
[G1525](#) [G1519](#) [G3986](#)

| Walipofika huko, akawaambia wanafunzi wake, “Ombeni, msije mkaingia majaribuni.”

- 41 καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ’ αὐτῶν, ὥσῃ λίθου βολήν, καὶ
 na yeye-mwenyewe aliondoka kutoka-kwa wao kama kutupa-jiwe umbali na
[G2532](#) [G0846](#) [G0645](#) [G0575](#) [G0846](#) [G5616](#) [G3037](#) [G1000](#) [G2532](#)
- θεὶς τὰ γόνατα, προσήχετο,
 akiweka hayo magoti aliomba
[G5087](#) [G3588](#) [G1119](#) [G4336](#)

| Akajitenga nao kama umbali wa kutupa jiwe, akapiga magoti, akaomba

- 42 λέγων, Πάτερ, εἰ βούλει παρένεγκε τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ’ ἐμοῦ;
 akisema Baba ikiwa wataka ondoa hiki kile kikombe kutoka-kwa mimi
[G3004](#) [G3962](#) [G1487](#) [G1014](#) [G3911](#) [G3778](#) [G3588](#) [G4221](#) [G0575](#) [G1473](#)
- πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω.
 lakini si ile mapenzi yangu bali ile yako na-ifanyike
[G4133](#) [G3361](#) [G3588](#) [G2307](#) [G1473](#) [G0235](#) [G3588](#) [G4674](#) [G1096](#)

| akisema, “Baba, kama ni mapenzi yako, niondolee kikombe hiki. Lakini si kama nipendavyo, bali mapenzi yako yatendeke.”

- 43 ὧφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ’ (τοῦ) οὐρανοῦ, ἐνισχύων αὐτόν.
 alionekana na kwake malaika kutoka ile mbingu akimtia-nguvu yeye
[G3708](#) [G1161](#) [G0846](#) [G0032](#) [G0575](#) [G3588](#) [G3772](#) [G1765](#) [G0846](#)

| Malaika kutoka mbinguni akamtoka, akamtia nguvu.

- 44 καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσήχετο. καὶ ἐγένετο ὁ
 na akiwa katika uchungu kwa-bidii-zaidi aliomba na ikawa ile
[G2532](#) [G1096](#) [G1722](#) [G0074](#) [G1617](#) [G4336](#) [G2532](#) [G1096](#) [G3588](#)
- ἰδρὼς αὐτοῦ ὥσῃ θρόμβοι αἵματος, καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν.
 jasho lake kama matone ya-damu yakishuka juu-ya ile nchi
[G2402](#) [G0846](#) [G5616](#) [G2361](#) [G0129](#) [G2597](#) [G1909](#) [G3588](#) [G1093](#)

| Naye akiwa katika maumivu makuu, akaomba kwa bidii, nalo jasho lake likawa kama matone ya damu yakidondoka ardhini.

- 45 καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εὗρεν
na akiinuka kutoka-kwa ile sala akija kwa wale wanafunzi aliwakuta
[G2532](#) [G0450](#) [G0575](#) [G3588](#) [G4335](#) [G2064](#) [G4314](#) [G3588](#) [G3101](#) [G2147](#)
- κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης,
wamelala wao kutokana-na ile huzuni
[G2837](#) [G0846](#) [G0575](#) [G3588](#) [G3077](#)

Baada ya kuomba, akawarudia wanafunzi wake akawakuta wamelala, wakiwa wamechoka kutokana na huzuni.

- 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί καθεύδετε? ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ
na akawaambia wao Kwa-nini mmelala amkeni ombeni ili msi
[G2532](#) [G3004](#) [G0846](#) [G5101](#) [G2518](#) [G0450](#) [G4336](#) [G2443](#) [G3361](#)
- εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.
ingie ndani-ya jaribu
[G1525](#) [G1519](#) [G3986](#)

Naye akawauliza, “Mbona mmelala? Amkeni, mwombe ili msije mkaingia majaribuni.”

- 47 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἷς
Bado yeye akisema tazama umati na yule aitwaye Yuda mmoja
[G2089](#) [G0846](#) [G2980](#) [G3708](#) [G3793](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3004](#) [G2455](#) [G1520](#)
- τῶν δώδεκα, προήρχετο αὐτοὺς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλεῖν
wa kumi-na-wawili aliwatangulia wao na akamkaribia yule Yesu kumbusu
[G3588](#) [G1427](#) [G4281](#) [G0846](#) [G2532](#) [G1448](#) [G3588](#) [G2424](#) [G5368](#)
- αὐτόν.
yeye
[G0846](#)

Yesu alipokuwa bado anazungumza, umati mkubwa wa watu ukaja. Uliongozwa na Yuda, ambaye alikuwa mmoja wa wale wanafunzi Kumi na Wawili. Akamkaribia Yesu ili ambusu.

- 48 Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, φιλήματι τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
Yesu na akamwambia yeye Yuda kwa-busu yule Mwana wa Mtu
[G2424](#) [G1161](#) [G3004](#) [G0846](#) [G2455](#) [G5370](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3588](#) [G0444](#)
- παραδίδως?
unamsaliti
[G3860](#)

Lakini Yesu akamwambia, “Yuda, je, unamsaliti Mwana wa Adamu kwa busu?”

- 49 ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπαν Κύριε,
wakiona na wale walio-karibu-naye yeye kile kitakachokuwa walisema Bwana
[G3708](#) [G1161](#) [G3588](#) [G4012](#) [G0846](#) [G3588](#) [G1510](#) [G3004](#) [G2962](#)
- εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ;
kama tupige kwa upanga
[G1487](#) [G3960](#) [G1722](#) [G3162](#)

Wafuasi wa Yesu walipoona yale yaliyokuwa yanakaribia kutokea, wakasema, “Bwana, tuwakatekate kwa panga zetu?”

- 50 καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως, τὸν δοῦλον,
na alipiga mmoja fulani kutoka-kwa wao wa-yule kuhani-mkuu yule mtumwa
[G2532](#) [G3960](#) [G1520](#) [G5100](#) [G1537](#) [G0846](#) [G3588](#) [G0749](#) [G3588](#) [G1401](#)
- καὶ ἀφείλεν τὸ οὖρον, αὐτοῦ τὸ δεξιόν.
na akakata lile sikio lake lile la-kulia
[G2532](#) [G0851](#) [G3588](#) [G3775](#) [G0846](#) [G3588](#) [G1188](#)

Mmoja wao akampiga mtumishi wa kuhani mkuu kwa upanga, akamkata sikio la kuume.

- 51 ἀποκριθεὶς δὲ, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐὰτε ἕως τούτου! καὶ ἀψάμενος
akijibu na yule Yesu akasema Acheni hadi hapa na akigusa
[G0611](#) [G1161](#) [G3588](#) [G2424](#) [G3004](#) [G1439](#) [G2193](#) [G3778](#) [G2532](#) [G0680](#)

τοῦ ὥτιου, ἰάσατο αὐτόν.
lile sikio alimponya yeye
[G3588](#) [G5621](#) [G2390](#) [G0846](#)

Lakini Yesu akasema, "Acheni!" Akaligusa lile sikio la yule mtu na kumponya.

- 52 Εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτόν,
Akawaambia na Yesu kwa wale waliokuja juu-ya yeye
[G3004](#) [G1161](#) [G2424](#) [G4314](#) [G3588](#) [G3854](#) [G1909](#) [G0846](#)

ἀρχιερεῖς, καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ, καὶ πρεσβυτέρους, Ὡς
makuhani-wakuu na wakuu-wa-hekalu wa-lile hekalu na wazee Kama
[G0749](#) [G2532](#) [G4755](#) [G3588](#) [G2411](#) [G2532](#) [G4245](#) [G5613](#)

ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων?
juu-ya mnyang'anyi mmetoka na panga na marungu
[G1909](#) [G3027](#) [G1831](#) [G3326](#) [G3162](#) [G2532](#) [G3586](#)

Kisha Yesu akawaambia wale viongozi wa makuhani, maafisa wa walinzi wa Hekalu, pamoja na wazee waliokuwa wamekuja kumkamata, "Mmekuja na panga na marungu, kana kwamba mimi ni mnyang'anyi?"

- 53 καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνετε
kila siku nikiwa mimi pamoja-na ninyi katika lile hekalu hamku nyoosha
[G2596](#) [G2250](#) [G1510](#) [G1473](#) [G3326](#) [G4771](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2411](#) [G3756](#) [G1614](#)
- τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ; ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία
hizo mikono juu-ya mimi lakini hii ni yenu ile saa na ile mamlaka
[G3588](#) [G5495](#) [G1909](#) [G1473](#) [G0235](#) [G3778](#) [G1510](#) [G4771](#) [G3588](#) [G5610](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1849](#)
- τοῦ σκοτόους.
ya-ile giza
[G3588](#) [G4655](#)

Siku kwa siku nilikuwa pamoja nanyi Hekaluni lakini hamkunikamata. Lakini hii ni saa yenu, wakati giza linatawala!"

- 54 Συλλαβόντες δὲ αὐτόν, ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν
Wakimkamata na yeye walimchukua na wakamleta ndani-ya ile nyumba
[G4815](#) [G1161](#) [G0846](#) [G0071](#) [G2532](#) [G1521](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3614](#)
- τοῦ ἀρχιερέως, ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.
ya-yule kuhani-mkuu yule na Petro alifuata kwa-mbali
[G3588](#) [G0749](#) [G3588](#) [G1161](#) [G4074](#) [G0190](#) [G3113](#)

Kisha wakamkamata Yesu, wakamchukua, wakaenda naye mpaka nyumbani kwa kuhani mkuu. Lakini Petro akafuata kwa mbali.

- 55 περιψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ συνκαθισάντων,
wakiwasha na moto katikati-ya kati ya-ile ua na wakiketi-pamoja
[G0681](#) [G1161](#) [G4442](#) [G1722](#) [G3319](#) [G3588](#) [G0833](#) [G2532](#) [G4776](#)
- ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν.
aliket yule Petro kati-ya wao
[G2521](#) [G3588](#) [G4074](#) [G3319](#) [G0846](#)

Walipokwisha kuwasha moto katikati ya ua na kuketi pamoja, Petro naye akaketi pamoja nao.

56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν, παιδίσκη τις καθημένον πρὸς τὸ φῶς, καὶ
 akimwona na yeye kijakazi fulani ameketi karibu-na ule mwanga na
[G3708](#) [G1161](#) [G0846](#) [G3814](#) [G5100](#) [G2521](#) [G4314](#) [G3588](#) [G5457](#) [G2532](#)

ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπεν, Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν.
 akimtazama yeye alisema Na huyu pamoja-na yeye alikuwa
[G0816](#) [G0846](#) [G3004](#) [G2532](#) [G3778](#) [G4862](#) [G0846](#) [G1510](#)

Mtumishi mmoja wa kike akamwona kwa mwanga wa moto akiwa ameketi pale. Akamtazama sana, akasema, “Huyu mtu pia alikuwa pamoja na Yesu!”

57 ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων, Οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι.
 yeye na alikana akisema Si namjua yeye mwanamke
[G3588](#) [G1161](#) [G0720](#) [G3004](#) [G3756](#) [G1492](#) [G0846](#) [G1135](#)

Lakini Petro akakana, akasema, “Ewe mwanamke, hata simjui!”

58 καὶ μετὰ βραχὺ, ἕτερος ἰδὼν αὐτόν, ἔφη, Καὶ σὺ
 na baada-ya kitambo-kidogo mwingine akimwona yeye alisema Na wewe
[G2532](#) [G3326](#) [G1024](#) [G2087](#) [G3708](#) [G0846](#) [G5346](#) [G2532](#) [G4771](#)

ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη, Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί.
 kutoka-kwa wao ni yule na Petro alisema Mtu si mimi
[G1537](#) [G0846](#) [G1510](#) [G3588](#) [G1161](#) [G4074](#) [G5346](#) [G0444](#) [G3756](#) [G1510](#)

Baadaye kidogo, mtu mwingine alimwona Petro akasema, “Wewe pia ni mmoja wao!” Petro akajibu, “Wewe mtu, mimi sio mmoja wao!”

59 καὶ διαστάσης ὥσει ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διίσχυρίζετο, λέγων,
 na baada-ya-kupita kama saa moja mwingine fulani alisisitiza akisema
[G2532](#) [G1339](#) [G5616](#) [G5610](#) [G1520](#) [G0243](#) [G5100](#) [G1340](#) [G3004](#)

Ἐπ’ ἀληθείας καὶ οὗτος μετ’ αὐτοῦ ἦν; καὶ γὰρ Γαλιλαῖός
 Kwa-kweli ukweli na huyu pamoja-na yeye alikuwa na kwa-maana Mgalilaya
[G1909](#) [G0225](#) [G2532](#) [G3778](#) [G3326](#) [G0846](#) [G1510](#) [G2532](#) [G1063](#) [G1057](#)

ἐστίν.
 ni
[G1510](#)

Baada ya muda wa kama saa moja hivi, mtu mwingine akazidi kusesitiza, “Kwa hakika huyu mtu naye alikuwa pamoja na Yesu, kwa maana yeye pia ni Mgalilaya.”

60 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ
 alisema na yule Petro Mtu sijui najua kile unachosema na
[G3004](#) [G1161](#) [G3588](#) [G4074](#) [G0444](#) [G3756](#) [G1492](#) [G3739](#) [G3004](#) [G2532](#)

παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ἀλέκτωρ.
 mara-moja bado akisema yeye aliwika jogoo
[G3916](#) [G2089](#) [G2980](#) [G0846](#) [G5455](#) [G0220](#)

Petro akajibu, “Wewe mtu, mimi sijui unalosema!” Wakati huo huo, akiwa bado anazungumza, jogoo akawika.

- 61 καὶ στραφεὶς, ὁ Κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ; καὶ ὑπεμνήσθη ὁ
na akigeuka yule Bwana alimtazama yule Petro na akakumbuka yule
[G2532](#) [G4762](#) [G3588](#) [G2962](#) [G1689](#) [G3588](#) [G4074](#) [G2532](#) [G5279](#) [G3588](#)
- Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ, ὅτι Πρὶν
Petro lile neno la-yule Bwana jinsi alivyomwambia yeye kwamba Kabla-ya
[G4074](#) [G3588](#) [G3056](#) [G3588](#) [G2962](#) [G5613](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3754](#) [G4250](#)
- ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον, ἀπαρνῆσθαι με τρίς.
jogoo kuwika leo utanikana mimi mara-tatu
[G0220](#) [G5455](#) [G4594](#) [G0533](#) [G1473](#) [G5151](#)

Naye Bwana akageuka, akamtazama Petro. Ndipo Petro akakumbuka lile neno ambalo Bwana alimwambia:
“Kabla jogoo hajawika leo, utanikana mara tatu.”

- 62 καὶ ἐξελθὼν ἔξω, ἔκλαυσεν πικρῶς.
na akatoka nje akalia kwa-uchungu
[G2532](#) [G1831](#) [G1854](#) [G2799](#) [G4090](#)

Naye akaenda nje, akalia kwa majonzi.

- 63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες.
Na wale watu wale waliomshika yeye walimdhihaki yeye wakimpiga
[G2532](#) [G3588](#) [G0435](#) [G3588](#) [G4912](#) [G0846](#) [G1702](#) [G0846](#) [G1194](#)

Watu waliokuwa wanamlinda Yesu wakaanza kumdhihaki na kumpiga.

- 64 καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν, <ἔτυπον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ> ἐπηρώτων
na wakimfunika yeye walimpiga yake uso wake na walimuuliza
[G2532](#) [G4028](#) [G0846](#) [G5180](#) [G0846](#) [G3588](#) [G4383](#) [G2532](#) [G1905](#)
- λέγοντες, Προφῆτευσον, τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε?
wakisema Tabiri nani ni yule aliyekupiga wewe
[G3004](#) [G4395](#) [G5101](#) [G1510](#) [G3588](#) [G3817](#) [G4771](#)

Wakamfunga kitambaa machoni na kumuuliza, “Tabiri! Tuambie ni nani aliyekupiga?”

- 65 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες, ἔλεγον εἰς αὐτόν.
na mengine mengi wakimtukana walisema kwa yeye
[G2532](#) [G2087](#) [G4183](#) [G0987](#) [G3004](#) [G1519](#) [G0846](#)

Wakaendelea kumtukana kwa matusi mengi.

- 66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ,
Na ilipokuwa ikawa mchana lilikusanyika lile baraza-la-wazee la-wale watu
[G2532](#) [G5613](#) [G1096](#) [G2250](#) [G4863](#) [G3588](#) [G4244](#) [G3588](#) [G2992](#)
- ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ
makuhani-wakuu na na waandishi na walimchukua yeye ndani-ya lile
[G0749](#) [G5037](#) [G2532](#) [G1122](#) [G2532](#) [G0520](#) [G0846](#) [G1519](#) [G3588](#)
- συνέδριον αὐτῶν, λέγοντες,
baraza lao wakisema
[G4892](#) [G0846](#) [G3004](#)

Kulipopambazuka, baraza la wazee wa watu, yaani viongozi wa makuhani na walimu wa sheria, wakakutana pamoja, naye Yesu akaletwa mbele yao.

67 Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. εἶπεν δὲ αὐτοῖς,
 Ikiwa wewe ni yule Kristo tuambie sisi akawaambia na wao
[G1487](#) [G4771](#) [G1510](#) [G3588](#) [G5547](#) [G3004](#) [G1473](#) [G3004](#) [G1161](#) [G0846](#)

Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε;
 Nikiwaambia ninyi nikisema hamta kamwe amini
[G1437](#) [G4771](#) [G3004](#) [G3756](#) [G3361](#) [G4100](#)

Wakamwambia, “Kama wewe ndiye Kristo, tuambie.” Yesu akawajibu, “Hata nikiwaambia hamtaamini.

68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῇτε.
 na-ikiwa na nikiuliza hamta kamwe jibu
[G1437](#) [G1161](#) [G2065](#) [G3756](#) [G3361](#) [G0611](#)

Nami nikiwauliza swali, hamtanijibu.

69 ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος
 kutoka ile sasa na atakuwa yule Mwana wa Mtu ameketi
[G0575](#) [G3588](#) [G3568](#) [G1161](#) [G1510](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3588](#) [G0444](#) [G2521](#)

ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.
 mkono-wa kulia kwa-ile nguvu ya Mungu
[G1537](#) [G1188](#) [G3588](#) [G1411](#) [G3588](#) [G2316](#)

Lakini kuanzia sasa, Mwana wa Adamu ataketi mkono wa kuume wa Mungu Mwenye Nguvu.”

70 εἶπαν δὲ πάντες, Σὺ οὖν εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ? ὁ δὲ
 wakasema na wote Wewe basi ni yule Mwana wa Mungu yeye na
[G3004](#) [G1161](#) [G3956](#) [G4771](#) [G3767](#) [G1510](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3588](#) [G2316](#) [G3588](#) [G1161](#)

πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγὼ εἰμι.
 kwao wao alisema Ninyi mnasema kwamba mimi ndimi
[G4314](#) [G0846](#) [G5346](#) [G4771](#) [G3004](#) [G3754](#) [G1473](#) [G1510](#)

Wote wakauliza, “Wewe basi ndiwe Mwana wa Mungu?” Yeye akawajibu, “Ninyi mwasema kwamba mimi ndiye.”

71 οἱ δὲ εἶπαν, Τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρεῖαν? αὐτοὶ
 wao na walisema Kwa-nini bado tunayo ushahidi haja sisi-wenyewe
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G5101](#) [G2089](#) [G2192](#) [G3141](#) [G5532](#) [G0846](#)

γὰρ ἠκούσαμεν, ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.
 kwa-maana tumesikia kutoka-kwa ule mdomo wake
[G1063](#) [G0191](#) [G0575](#) [G3588](#) [G4750](#) [G0846](#)

Kisha wakasema, “Tuna haja gani tena ya ushahidi zaidi? Tumesikia wenyewe kutoka kinywani mwake.”